

Avaluació anual de l'estat dels sòls i la vegetació

Després de les pluges i nevades hivernals de la llevantada de Sant Esteve i de la nevada de Reis, els sòls s'han mantingut molt humits gairebé tot l'hivern, afavorint de forma clara els conreus de cereals i saturant d'aigua els sòls forestals. A excepció de l'episodi de fred extrem del desembre de 2009, l'hivern no ha estat massa fred, però amb suficients glaçades que han anat bé per la salut i floració dels fruiters. Malauradament i com ja és habitual els darrers anys, l'eixut ha tornat a trencar el bon ritme de les precipitacions recuperat durant l'any 2008.

Precipitació	Evaporació	Diferència
Maig 27,9	90,3	- 62,4
Juny 130,0	102,0	+ 28,0
Juliol 76,5	98,0	- 21,5
Agost 17,4	108,9	- 91,5
Setembre 70,2	58,5	+ 11,7
TOTALS 322,0	458,7	- 136,7

Taula 1. Tanc d'evaporació

La Vall de Bianya (maig-setembre). Valors mensuals d'evaporació (mm).

El bosc, molts conreus i els bolets han patit les conseqüències d'un estiu i una tardor seca. La molt baixa humitat dels sòls durant els mesos de màxima radiació solar ha ocasionat el dèficit de precipitació enfront l'evaporació (veure taula 1).

Precipitació

El mes d'abril ha estat el punt d'inflexió entre un hivern humit i una resta d'any sec. Maig, trencant estadístiques i pronòstics ha estat molt sec, tot i que curiosament aquest fet ha estat favorable pels conreus i la floració de moltes plantes, mentre que al juny, ja s'ha començat a veure venir l'estiu sec. Gairebé fins mitjans de juliol però, no s'ha començat a notar el dèficit hídric. Les precipitacions estivals, s'han distribuït a primers de juliol i a finals de setembre. L'estiu sec però, ha afavorit les hortes amb reg, ja que l'atmosfera sense gaire humitat i moltes hores de sol són ingredients bons per a la salut de les plantes i la maduració dels fruits. El risc d'incendi ha estat alt a les zones amb resinoses de la meitat oriental ja a partir de mitjans de juliol, fins gairebé iniciada la tardor però per sort, no s'ha enregistrat cap incendi greu a la comarca.

Les pluges de tardor tampoc han arribat, a excepció d'alguns ruixats focalitzats i en conjunt poc quantiosos, fet que ha reduït molt la presència de bolets al bosc. Tal com indiquen la majoria de butlletins mensuals, les precipitacions de tardor han estat realment minses. La zona més beneficiada per les pluges d'inicis de tardor ha estat la vall d'Hostoles. Les fonts i la circulació de l'aigua superficial, que han patit l'estiatge estival, no han presentat cap símptoma de recuperació, i es tanca l'any amb uns resultats pluviomètrics molt inferiors als valors mitjans. Per a la comarca de la Garrotxa aquest any 2009 ha estat dels més secs dels darrers decennis.

Temperatures

L'hivern que va començar força humit, va afavorir la sensació general d'un hivern fred, cosa que no ha estat així si es consulten les dades mitjanes d'algunes estacions. Però la realitat és que s'han alternat situacions d'hivern cru amb d'altres més suaus, i a excepció del mes de desembre, no s'ha arribat a cap valor extrem.

La continuïtat dels fluxos de component nord presents quasi bé tot l'hivern han estat responsables d'un predomini continental que ha deixat bones nevades als Pirineus i ha mantingut allí el llindar de la temperatura amb valors baixos. A la Garrotxa s'han enregistrat moltes glaçades matinals i força dies amb nevada sobretot a les zones mitjanament elevades.

En conjunt la primavera s'ha mantingut amb temperatures inferiors a les normals, amb endarreriment de la brotació d'algunes espècies. El mes de juny la temperatura s'ha anat recuperant donant pas a un estiu molt calorós, així com la tardor. Les temperatures han superat molts dies els 30° sense arribar a sobrepassar els llindars extrems.

De fet la situació meteorològica més rellevant va ser la sorprenent onada de fred, amb molt poca neu, esdevinguda a mitjans de desembre (mínima de -11,5° a la Vall de Bianya).

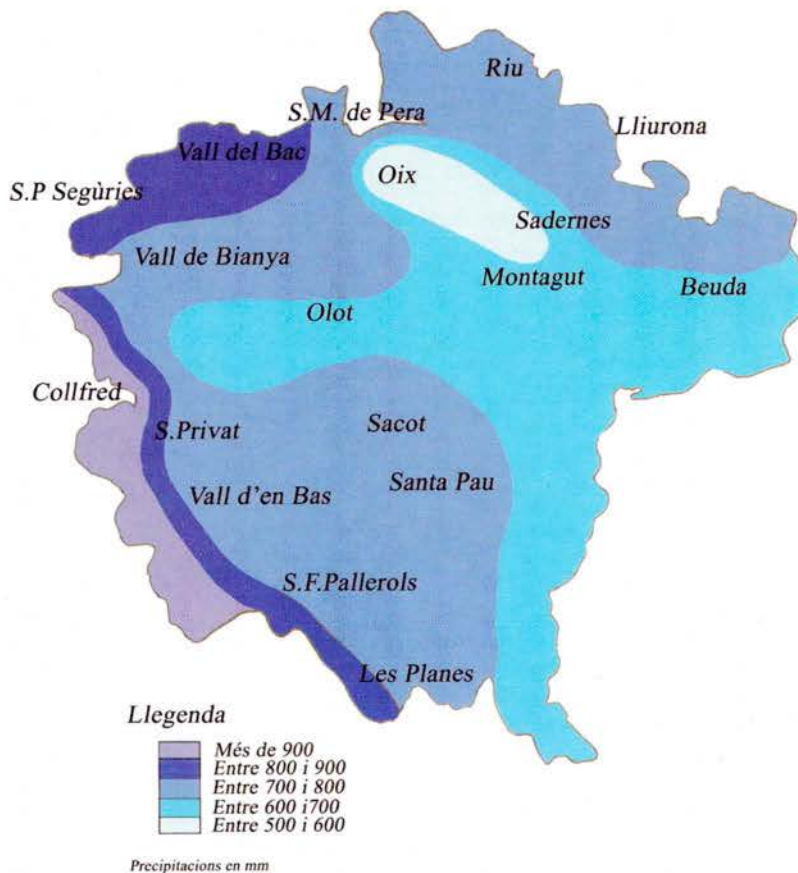
Mitjana climàtica hivern	7,9°	Mitjana hivern 2009	8,9°
Mitjana climàtica primavera	15,9	Mitjana primavera 2009	15,3°
Mitjana climàtica estiu	21,7°	Mitjana estiu 2009	20,4°
Mitjana climàtica tardor	10,7°	Mitjana tardor 2009	9,6°
Tª MITJANA ANUAL	14,1	Tª MITJANA ANUAL 2009	13,5°

Taula 2: règim estacional de la temperatura -estació de referència, la Vall de Bianya.

A la taula 2, el seguiment força representatiu realitzat a l'estació de la Vall de Bianya mostra que en el seu conjunt l'any no ha estat excessivament calorós, excepció feta de l'època canicular.

Els valors mitjans estadístics, sempre amaguen però una realitat que s'aprecia només a partir de les lectures mensuals. Hi ha uns quants episodis que han contrarrestat un any que es podria

Distribució aproximada de les precipitacions (Garrotxa, 2009)

qualificar tant de moderadament càlid com de moderadament fred. L'hivern dels tres primers mesos de l'any no ha estat tèrmicament fred (un grau per sobre de la mitjana climàtica). La primavera, pràcticament dins els valors mitjans o una mica més freda, ha deixat pas a un inici d'estiu que no s'ha manifestat fins a mitjans de juliol. A partir d'aquest moment ha fet força calor tota la resta d'estiu i la tardor. Però durant la segona desena de desembre s'ha deslligat un episodi de cru hivern que ha incidit sobre els valors mitjans de tardor. Alguns pagesos i observadors del temps, han utilitzat una paraula, que tot i no ser inclosa dins el lèxic habitual de la meteorologia, és prou entenedora: ha estat un any "rar".

L'onada d'aire fred d'origen continental (16 al 21 de desembre 2009). Els dies més freds de l'any.

Del 13 al 15 de desembre la posició d'una pertorbació va dur força activitat meteorològica en forma de nevades quantioses a les comarques tarragonines, on es van acumular gruixos de 30 a 50 cm. Les comarques gironines van quedar pràcticament fora de l'àrea de precipitació, però en canvi van quedar afectades per una important irrupció d'aire fred d'origen continental. Després del pas de la pertorbació, que es va dirigir cap a Itàlia, es va formar un corredor d'aire fred canalitzat cap a la península Ibèrica, establert per efecte de la posició de les altes pressions situades a les Illes Britàniques i del desplaçament cap a l'est de la baixa mediterrània. Aquest nou flux implantat, afectà primer a les zones properes dels Pirineus i les comarques gironines i més tard a quasi bé tot el país. Algunes estacions feia 10 anys que no enregistraren valors tant baixos en un mes de desembre.

La configuració sinòptica d'aquells dies mostrava clarament la presència d'un flux continental a tots els nivells de la troposfera, associat a una massa d'aire molt freda que procedia del nord-est d'Europa. Aquesta situació va romandre quasi una setmana, fet que va facilitar l'acumulació d'aire fred a les fondalades i el refredament de l'aire en contacte amb la superfície. En aquestes situacions de subsidència aerològica (aire descendent associat a les altes pressions), les morfologies deprimides de moltes valls de la comarca possibiliten la retenció de l'aire fred que nit rere nit va disminuint la seva temperatura. A la comarca es van assolir els -13,5° a la Vall d'en Bas i -11,5° al pla de Bianya (estacions automàtiques).

A partir del dia 21, 6 dies després, la circulació en *jet* tornà al seu lloc habitual, afavorint una típica circulació de l'oest i sud-oest. L'endemà mateix d'enregistrar-se una nit glacial, ens visita un front del SW, amb vents forts i algunes precipitacions. El canvi de massa d'aire és sobtat i es produeix un ascens tèrmic acusat (més de 15°). Es passa d'una mínima propera als -10° el dia 21 a 8° el dia 22. S'acaba de cop l'onada de fred.

* Les taules de temperatures i precipitacions mensuals de les estacions meteorològiques de la comarca es poden descarregar de la pàgina web de la delegació de la Garrotxa de la ICHN.